

ביאור בדרך אפשר

1 לְהִבִּין עֲנִין הַמְּשֻׁמָּעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁל הַחֲלוּמוֹת, וּמִבְּאֵר בְּזֶה בְּמֵאֲמָר
 2 קֶצֶר שֶׁל אֲדָמוֹר¹ הַזֶּקֶן דְּבוּר־הַמִּתְחִיל הַפּוֹתַח בְּמִילִים "עֲנִין
 3 הַחֲלוּמוֹת"¹ [וְכַנְרָאָה (אֶף שֶׁלֹּא נִרְשָׁם בְּמֵאֲמָר זֶה זְמַן אֲמִירַת
 4 הַמֵּאֲמָר כְּפִי שֶׁנְּהוּג לִרְשׁוֹם בְּדֶרֶךְ כֻּלָּל בְּמֵאֲמָרֵי חֲסִידוֹת) הֲרִי מֵאֲמָר זֶה שֶׁ

5 אֲדָמוֹר הֶזְקֵן הַפּוֹתַח בְּמִילִים "עֲנִין
 6 הַחֲלוּמוֹת" שֶׁיֵּף לְפָרְשֵׁת וַיִּשָּׁב
 7 (אוּ לְפָרְשֵׁת "מִקֵּץ") שֶׁבָּה
 8 מְדוּבָר אֲוֹדוֹת עֲנִין הַחֲלוּמוֹת
 9 שֶׁל יוֹסֵף (וּבְפָרְשֵׁת מִקֵּץ מְדוּבָר אֲוֹדוֹת
 10 הַחֲלוּמוֹת שֶׁל פֶּרְעֹה), וּכְפִי שֶׁמְצִינֹו

בס"ד. שבת פרשת וישב, כ"א
כסלו, ה'תשכ"ד
(הנחה בלתי מוגה)

1 לְהִבִּין עֲנִין הַחֲלוּמוֹת, וּמִבְּאֵר בְּזֶה בְּמֵאֲמָר
 2 קֶצֶר שֶׁל אֲדָמוֹר¹ הַזֶּקֶן דְּבוּר־הַמִּתְחִיל
 3 "עֲנִין הַחֲלוּמוֹת"¹ [וְכַנְרָאָה (אֶף שֶׁלֹּא נִרְשָׁם זְמַן
 4 אֲמִירַת הַמֵּאֲמָר) הֲרִי זֶה שֶׁיֵּף לְפָרְשֵׁת וַיִּשָּׁב (אוּ
 5 "מִקֵּץ") שֶׁבָּה מְדוּבָר אֲוֹדוֹת עֲנִין הַחֲלוּמוֹת,
 6 וּכְפִי שֶׁמְצִינֹו בְּדְרוּשִׁים בְּ'תוֹרָה אֹר', 'תוֹרַת
 7 חֲיִים' וְ'אֹר הַתּוֹרָה'² שֶׁנִּתְבָּאָר בְּהֵם עֲנִין
 8 הַחֲלוּמוֹת], שֶׁנִּלְאוּ הַפְּלִסוֹפִים לְהַשִּׁיג עֲנִין
 9 הַחֲלוּם מֵהוּ, כִּי מֵה שֵׁישׁ לוֹמֵר שֶׁהוּא כַחַ
 10 הַדְּמִיוֹן כו', הֵלֵא יַחֲלוּם הַחֲלוּם גַּם מֵה שֶׁלֹּא
 11 רָאָה וְלֹא חָשַׁב מְעוּלָם, וְגַם מֵה שֵׁישׁ בַּחֲלוּמוֹת
 12 עֲנִינִים אֲמִתִּים וְשִׁקְרִים כו', אֶלֶּא אִי אֶפְשָׁר
 13 לְשַׁכֵּל אֲנוּשֵׁי לְהַשִּׁיג מֵהוּ הַחֲלוּם. אֲמָנָם עֲנִין
 14 הַחֲלוּם הוּא הַפֶּךְ הַטְּבַע, כְּמוֹ הֵנֶס שֶׁיִּדְּלַק הַמִּים
 15 בְּמִקוּם שְׁמֹן, לְאַחַר שֶׁנִּתְהַפְּכוּ הַצְּרוּפִים שֶׁל
 16 שְׁמֹן לְמִים (עַל-יְדֵי "מִי שֶׁאֲמָר לְשֹׁמֵן וַיִּדְּלַק"³)
 17 כו'). וּמִמְשִׁיף לְבָאָר, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת קְטָנוּת
 18 שֶׁבְּגִדְלוֹת. דְּהֵנָּה, עֲנִין הֵנֶס עֲצָמוֹ מִצַּד הַפִּיכֵת
 19 הַצְּרוּפִים נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הָאֶרֶז מְעַלְמָא
 20 דְּאֶתְפְּסִיא', וְהוּא מְבַחֲשֵׁת גְּדוּלוֹת הַמּוֹחִין, אֶבֶל
 21 מֵה שֶׁיִּתְפַּלֵּא הַשֶּׁכֶל הָאֲנוּשֵׁי מִן הֵנֶס, זֶהוּ בְּחִינַת
 22 קְטָנוּת שֶׁבְּגִדְלוֹת, שֶׁהֲרִי הַשֶּׁכֶל הָאֲנוּשֵׁי אִינוֹ
 23 הַחֲלוּם.

11 בְּדְרוּשִׁים מֵאֲמָרֵי הַחֲסִידוֹת
 12 בְּ'תוֹרָה אֹר' לְאֲדָמוֹר הַזֶּקֶן,²
 13 'תוֹרַת חֲיִים' לְאֲדָמוֹר הָאֲמִצְעִי
 14 וְ'אֹר הַתּוֹרָה'² לְאֲדָמוֹר הַצִּמְחָה
 15 צִדְק' שֶׁנִּתְבָּאָר בְּהֵם עֲנִין
 16 הַמְּשֻׁמָּעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁל נוֹשֵׂא
 17 הַחֲלוּמוֹת עַל-פִּי חֲסִידוֹת בְּמֵאֲמָרִים
 18 לְפָרְשֵׁת וַיִּשָּׁב (אוּ לְפָרְשֵׁת מִקֵּץ).
 19 שֶׁנִּלְאוּ הַתִּיגֵעוּ עַד שֶׁהִתְעִיפוּ
 20 הַפְּלִסוֹפִים לְהַשִּׁיג לְהִבִּין עֲנִין
 21 הַחֲלוּם מֵהוּ, כִּי מֵה שֵׁישׁ לוֹמֵר
 22 לְכַאֲוֵרָה כַּהִסְבֵּר לְעִנִּין הַחֲלוּם שֶׁהוּא
 23 כַחַ הַדְּמִיוֹן כו', הַכּוֹחַ שֶׁישׁ לְאֲדָם
 24 לְדַמֵּין וּלְתַאֵר לְעֲצָמוֹ דְּבָרִים, אִינוֹ בִּיאֹר
 25 מִסְפִּיק, כִּי הֵלֵא לְמַעֲשֵׂה יַחֲלוּם
 26 הָאֲדָם הַחֲלוּם גַּם מֵה שֶׁלֹּא רָאָה
 27 וְלֹא חָשַׁב מְעוּלָם, וְכִיוּן שֶׁהָאֲדָם
 28 חוּלָם גַּם דְּבָרִים שֶׁלֹּא הָיוּ בְּדַמְיוֹנוֹ
 29 מְעוּלָם. מוֹבֵן שֶׁאִין זֶה רַק בִּיטוּי לְכּוֹחַ
 30 הַדְּמִיוֹן אֲלֵא עִנִּין אַחַר וְגַם מֵה שֵׁישׁ
 31 בַּחֲלוּמוֹת עֲנִינִים אֲמִתִּים
 32 וְשִׁקְרִים מְעוּרָבִים זֶה בּוֹחַ כו', גַּם זֶה
 33 גּוֹרֵם שֶׁיְהִיָּה קֶשֶׁה לְהִבִּין וּלְהַגְדִּיר אֵת
 34 מוֹשֵׁג הַחֲלוּם אֶלֶּא מְכַל זֶה מוֹכַח כִּי
 35 אִי אֶפְשָׁר אִין יִכּוֹלֵת לְשַׁכֵּל
 36 אֲנוּשֵׁי לְהַשִּׁיג לְהִבִּין לְאֲשׁוּרוֹ מֵהוּ
 37 הַחֲלוּם.

40 נס על-טבעי לחלוטין לְאַחַר שֶׁנִּתְהַפְּכוּ הַצְּרוּפִים שֶׁל הַמִּילָה שְׁמֹן
 41 כְּמִבּוּאָר בְּחֲסִידוֹת שֶׁהִקִּיּוּם וְהַחִיּוּת שֶׁל כָּל נְבִיא בְּעוֹלָם הוּא עַל יְדֵי הַכּוֹחַ
 42 הָאֱלוּקִי הַמְּלוּבֵשׁ בְּעֶשְׂרֵה מֵאֲמָרוֹת שֶׁבָּהֶם נְבִיא עוֹלָם שִׁיּוּרִים וּמִשְׁתַּלְשֵׁלִים
 43 בְּצִירּוּפִים שׁוֹנִים וְחִלּוּפֵי אוֹתוֹת, וְכִדֵּי שֶׁהִמִּים יִדְּלָקוּ בְּמִקוּם הַשְּׁמֹן כִּאִילוֹ הָיוּ
 44 שְׁמֹן צָרִיךְ לְהִיֵּת שִׁינוּי בְּצִירּוּפִים
 45 שֶׁמָּהֶם מוֹרַכְכַת הַמִּילָה 'שְׁמֹן' לְמִים
 46 שִׁישְׁתָּנוּ וַיִּתְהַפְּכוּ לְהִתְלַבֵּשׁ בְּמִים,
 47 וְהִמִּים יִקְבְּלוּ אֵת הַתְּכּוּנָה שֶׁל הַשְּׁמֹן
 48 (עַל-יְדֵי "מִי שֶׁאֲמָר לְשֹׁמֵן
 49 וַיִּדְּלַק" כו'³, כְּסִיפּוֹר הַגְּמֵרָא
 50 שֶׁפִּעַם אַחַת רָאָה רַבִּי חֲנִינָא בֶן דּוּסָא
 51 אֵת בְּתוֹ עֲצוּבָה בְּעֶרְבַּ שַׁבַּת בֵּין
 52 הַשְּׁמֻשׁוֹת. אָמַר לָהּ: בְּתִי, לְמָה אֵת
 53 עֲצוּבָה? אָמְרָה לּוֹ: כְּלִי שֶׁל חוּמָץ
 54 נִתְחַלַּף לִי בְּכִלֵּי שֶׁל שְׁמֹן, וְהִדְּלַקְתִּי
 55 מִמֶּנּוּ אוֹר לְשַׁבַּת. אָמַר לָהּ: בְּתִי, מָה
 56 אִיכַפֵּת לָךְ, מִי שֶׁאֲמַר לְשֹׁמֵן וַיִּדְּלַק
 57 הוּא יֵאֲמַר לְחוּמָץ וַיִּדְּלַק. וְאֲמַרוּ, הִיא
 58 דוֹלַק וְהוֹלָךְ כָּל הַיּוֹם כּוֹלוֹ עַד שֶׁהִבִּיאֹ
 59 מִמֶּנּוּ אוֹר לְהַבְדִּילָהּ)
 60 וּמִמְשִׁיף אֲדָמוֹר הַזֶּקֶן לְבָאָר
 61 בְּמֵאֲמָר קֶצֶר זֶה עֲנִין הַחֲלוּמוֹת,
 62 שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת קְטָנוּת
 63 שֶׁבְּגִדְלוֹת, כְּפִי שֶׁמְשִׁיךְ וּמִבּוּאָר.
 64 דְּהֵנָּה, עֲנִין הֵנֶס עֲצָמוֹ מִצַּד
 65 הַפִּיכֵת הַצְּרוּפִים כְּמוֹ הַפִּיכֵת
 66 צִירּוּפֵי הַמִּילָה 'שְׁמֹן' לְצִירּוּפֵי הַמִּילָה
 67 יִין', כְּאֲמוֹר, נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי
 68 הַתְּגַלּוֹת הָאֶרֶז שֶׁל אוֹר אֱלוּקִי
 69 מְעַלְמָא דְּאֶתְפְּסִיא', עוֹלָם
 70 הַמְּכּוּסָה, כְּלוּמָר, דְּרַגְנָה נְעִלִית בְּאֱלוּקוֹת
 71 שֶׁהִיא מְכּוּסָה וְנַעֲלַמָּת, כִּיוּן שֶׁהִיא
 72 לְמַעֲלָה מְגִילוּ, וְהוּא מְבַחֲשֵׁת
 73 גְּדוּלוֹת הַמּוֹחִין, וְכִאֲשֶׁר יֵשׁ הָאֶרֶז
 74 מִחֶלֶק הַגְּדוּלָה, הַחֶלֶק הַנַּעֲלָה, שֶׁל
 75 הַמּוֹחִין, אוֹי מִתְחַלְלֵל נֶס, אֶבֶל מֵה
 76 שֶׁיִּתְפַּלֵּא הַשֶּׁכֶל הָאֲנוּשֵׁי מִן
 77 הֵנֶס וְלֹא יוֹכֵל לְהַכִּיל וּלְקַלוֹט אֵת הַתּוֹפְעָה הַזֹּאת, זֶהוּ בְּחִינַת קְטָנוּת
 78 שֶׁבְּגִדְלוֹת, שֶׁהֲרִי הַשֶּׁכֶל הָאֲנוּשֵׁי אִינוֹ מְשִׁיג וְלֹא מְסוּגֵל לְקַלוֹט

77 הֵנֶס וְלֹא יוֹכֵל לְהַכִּיל וּלְקַלוֹט אֵת הַתּוֹפְעָה הַזֹּאת, זֶהוּ בְּחִינַת קְטָנוּת
 78 שֶׁבְּגִדְלוֹת, שֶׁהֲרִי הַשֶּׁכֶל הָאֲנוּשֵׁי אִינוֹ מְשִׁיג וְלֹא מְסוּגֵל לְקַלוֹט

38 אֲמָנָם עֲנִין הַחֲלוּם הוּא אֲכַן דְּבַר לֹא מוֹבֵן בְּשִׁכֵּל וּבְהִיגִיּוֹן הָאֲנוּשֵׁי
 39 וְהוּא הַפֶּךְ הַטְּבַע, כְּמוֹ הֵנֶס שֶׁיִּדְּלַק הַמִּים בְּמִקוּם שְׁמֹן, שֶׁהוּא

(1) בביכל המאמרים בכת"ק אדהאמ"צ עם הגהות ה'צמח צדק' - לאחרי המאמר ד"ה ונשב בגיא שנת"ל (בד"ה קטנתי ד"ט כסלו) - יש ב' מאמרים קצרים: הא', ד"ה מה אנוש כי תזכרנו. והב', ד"ה ענין החלומות (נרפסו לאח"ז במאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' צד ואילך). (2) ראה ד"ה שיר המעלות בשו"ב גו' היינו כחולמים, בתו"א וישב כח, ג ואילך. ד"ה ויהי מקץ - הב', בתורת חיים מקץ רטו, ב ואילך. ד"ה להבין ענין החלומות באוה"ת מקץ (כרך ו) תתש, ב ואילך. וראה ד"ה שיר המעלות תשכ"ז (סה"מ תשכ"ז ע' טו ואילך). (3) תענית כה, א.